

Po Věstonické Venuši přichází na známce Hlava Kelta

Název emise: **EUROPA:**

Národní archeologické objevy

Den vydání: 7. květen 2025

Hodnota: „E“ (=48 Kč ke dni vydání); č. 1319

Rozměr známkového obrazu: 33 x 33 mm

Výtvarný návrh: Leoš Suchan

Druh tisku: OF; **Tisk:** Hradištko, sro.

Tisková forma: 6x PL 6 s hologramem v okraji

Náklad: 60.000 (= 10.000 PL)

FDC: DT; Tiskárna Hradištko, sro.; 2.300 kusů

Pro letošní rok vyhlásila Asociace veřejných evropských poštovních operátorů PostEurop společné téma *Národní archeologické objevy*. Pro českou poštovní známku vydavatel vybral druhý nejvýznamnějších archeologický nález u nás – dva tisíce tři sta let starou sošku Hlava Kelta z mladší doby železné, nalezenou za protektorátu v Mšeckých Žehrovicích na Rakovnicku. Proti archeologické „kolegyni“ Věstonické Venuši je tak podstatně mladší – ta pochází ze starší doby kamenné, vznikla tedy o dobrých pětadvacet tisíc let dříve a je považována za nejstarší keramickou sošku na světě!

Na rozdíl od Venuše, nalezené v rámci rozsáhlého a cíleného archeologického výzkumu, Hlava Kelta byla objevena náhodou. V květnu 1943 došlo ke krádeži písku v malé obecní pískovně u Mšeckých Žehrovic, při níž se propadla část povrchu. Její nájemce Josef Šlajchrt pod utvrzenou ornici našel tři kusy opuky, které vypadaly jako části staré sošky. Další kus našel polní hlídač, kterému Šlajchrt svůj nález ukázal. O rozbité sošce se brzy začalo mluvit v okolí, a tak se o ní dozvěděl amatérský archeolog Josef Bauman z nedalekého Nového Strašce. Ten od nálezců všechny čtyři kusy vyvezl a jejich existenci ohlásil Archeologickému ústavu a Národnímu muzeu, které je převzalo k prozkoumání. Po jejich sestavení se ukázalo, že tvoří téměř celou mužskou hlavu vysokou asi 25 centimetrů, přibližně tedy v životní velikosti. Keltských kamenných hlav se v Evropě dochovalo víc, ale žádná se téhle uměleckým ztvárněním nevyrovná. Vytesána je z bělohorské opuky, vznikla tedy v okolí Mšeckých Žehrovic. Uvádí se, že jde o jedinou dochovanou plastiku z celé keltské Evropy, zobrazující zjevně žijící osobu – tak jsou její rysy realistické. Šlo zřejmě o významnou osobnost zdejší keltské komunity, možná kněze – druida. Ar-

cheologický průzkum později ukázal, že se v okolí pískovny nacházel keltský ohrazený dvorec.

Josef Šlajchrt za svůj nález nepožadoval žádnou odměnu. Jeho odevzdání považoval za samozřejmé a spokojil se tím, že od Národního muzea obdržel děkovný dopis a celoživotní volný vstup do jeho expozic. O sošku se ale po celý život zajímal a ještě v roce 2004, když mu bylo devadesát let, se na ni přijel do muzea podívat.

Autor výtvarného návrhu hlavu na známce symbolicky umístil do naznačené muzejní vitríny. Zvolil při tom pohled zepředu, což je možná trochu na škodu, protože je tak zdůrazněn její už tak plochý obličej; plastičtěji vypadá na jiném známém vyobrazení (mírně z boku).

Keltské umění připomíná i kresebná výzdoba FDC. Razítko zobrazuje archeologické nástroje. Domicil Praha odkazuje k Národnímu muzeu, které v srpnu otevře novou expozici Lidé, jejíž by prastará socha Hlava Kelta měla být součástí. **FB**

